

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
BANJALUKA
Broj: 11 0 U 032930 23 Uvp
Banjaluka, 23. novembra 2023. godine

Vrhovni sud Republike Srpske, u vijeću sastavljenom od sudija: Edine Čupeljić, predsjednika vijeća, Merside Bjelobrk i Božane Vulić, članova vijeća, uz učešće zapisničara Nataše Božić, u upravnom sporu po tužbi tužioca Pravobranilaštva Republike Srpske, Sjedište zamjenika pravobranioca B., protiv rješenja tužene Uprave ..., broj: ... od 22. juna 2022. godine, u predmetu utvrđivanja prava svojine na gradskom građevinskom zemljištu u društvenoj svojini, odlučujući o zahtjevu tužioca za vanredno preispitivanje rješenja Okružnog suda u Banjaluci, broj: 11 0 U 032930 22 U od 27. juna 2023. godine, u sjednici vijeća održanoj 23. novembra 2023. godine, donosi

PRESUDU

Zahtjev se uvažava, rješenje Okružnog suda u Banjaluci, broj: 11 0 U 032930 22 U od 27. juna 2023. godine ukida i predmet vraća tom sudu na ponovni postupak.

Obrazloženje

Pobijanim rješenjem se tužba protiv uvodno označenog akta tužene odbacuje, kao izjavljena od neovlašćenog lica. Osporenim aktom se odbija žalba Grada B., protiv rješenja Područne jedinice B. broj: ... od 9. marta 2022. godine, kojim se u tački 1. dispozitiva, pravo raspolaganja „S.“ a.d. B., pretvara u pravo svojine, u korist „S.“ a.d. B., na zemljištu označenom kao k.č. br. 106/16 (n.p. dio k.č. br. 122/1), površine 4.168 m² i k.č. br. 106/11 (n.p. dio k.č. br. 122/1), površine 15 m², upisane u zk. ul. br. 53 k.o. B., kao opštenarodna imovina, sa 1/1 dijela i pravom raspolaganja „S.“ a.d. B., a po novom premjeru se odnose na k.č. br. 122/1, zvana „P.“, u naravi njiva 2. klase, površine 4.183 m², upisana u pl. br. 12 k.o. B., posjed „S.“ a.d. B., sa 1/1 dijela; u tački 2. dispozitiva, nakon pravosnažnosti ovog rješenja, stranka je dužna da podnese zahtjev za provođenje rješenja na osnovu koga će Odsjek za zemljišno- knjižne poslove tužene, izvršiti promjenu stanja u zemljišnoj knjizi, tako što će zemljište iz tačke 1. dispozitiva rješenja, upisati kao svojinu „S.“ a.d. B., sa 1/1 dijela, uz istovremeno brisanje društvene svojine na predmetnoj nepokretnosti/zemljištu.

Odbacivanje tužbe, s pozivom na član 22. tačka 1) Zakona o upravnim sporovima („Službeni glasnik Republike Srpske”, broj: 109/05 i 63/11, u daljem tekstu: ZUS), sud obrazlaže razlozima da su stranke u upravnom sporu tužilac i tužena strana, te da položaj stranke ima i zainteresovano lice kome bi poništenje osporenog akta neposredno bilo na štetu. Nasuprot tome, zakonski zastupnik tužioca nema svojstvo stranke u upravnom sporu, pa nema ovlaštenje da samostalno podnese tužbu, bez obzira što se u upravnom postupku pojavljuje kao zakonski zastupnik stranke. U predmetnom sporu, tužilac je mogao biti Grad B., zastupan putem

Pravobranilaštva, a tužena Uprava..., kao donosilac osporenog akta i zainteresovano lice „S.“ a.d. B., kojem bi poništenje osporenog akta neposredno bilo na štetu. U konkretnom slučaju, Pravobranilaštvo Republike Srpske, nije samostalna stranka, odnosno nije učesnik u upravnom postupku, pa da nije moglo samostalno podnijeti tužbu, jer nema svojstvo stranke u upravnom postupku, a samo stranka može podnijeti tužbu, kako je to propisano odredbama ZUS. Proizlazi da Pravobranilaštvo Republike Srpske, ne može u jednoj fazi postupka biti zakonski zastupnik pravnog subjekta kojeg po zakonu zastupa, a u drugoj fazi postupka samostalno djelovati, jer to pravno nije moguće i protivi se samoj logici stvari. Sud se poziva na stav Vrhovnog suda Republike Srpske, iznesen u presudi broj: 11 0 U 028308 22 Uvp od 31. maja 2023. godine.

Blagovremenim zahtjevom za vanredno preispitivanje rješenja tužilac osporava njegovu zakonitost, u skladu sa članom 35. stav 2. ZUS. Ističe da je Pravobranilaštvo Republike Srpske, tužbu podnijelo na osnovu člana 2. stav 3. ZUS, prema kojem upravni spor može pokrenuti i nadležni pravobranilac kada je upravnim aktom povrijeđen zakon na štetu Republike Srpske, grada ili opštine kojeg on po zakonu zastupa, kao i u drugim slučajevima uređenim zakonom. Smatra da se stav nižestepenog suda, da je tužba izjavljena od neovlašćenog lica, ne može prihvatiti kao ispravan. Pored toga, da je sud ovoj upravnoj stvari prišao površno i bez upuštanja u suštinu stvari. Posebno ukazuje na činjenicu da je u drugim upravnim predmetima Pravobranilaštvo podnosilo tužbe, odnosno pokretalo upravne sporove u skladu sa naprijed navedenom zakonskom odredbom, u kojima sud nije odbacio tužbe, već ih je uvažavao. Proizlazi da je nejednak pristup suda određenim predmetima, jer je u jednom predmetu sud tužbu uvažio, a u drugom, kao što je ovaj slučaj, tužbu koja je podnesena na osnovu iste zakonske odredbe je odbacio, što izaziva pravnu nesigurnost i sumnju u rad nižestepenog suda. Postupajući na navedeni način, sudovi u Republici Srpskoj su ostavili na snazi nepravilan i nezakonit upravni akt, kojim je žalba tužioca izjavljena protiv osporenog akta odbijena kao neosnovana. Tužilac ističe da je nezadovoljan opštim aktom iz svih razloga navedenih u tužbi, te detaljno obrazlaže razloge zbog kojih smatra da je osporeni akt nezakonit. Predlaže da se zahtjev uvaži, pobijano rješenje ukine i predmet vrati sudu na ponovni postupak.

U odgovoru na zahtjev tužena ostaje kod navoda iz obrazloženja osporenog akta i predlaže da se zahtjev odbije.

Razmotrivši zahtjev, odgovor na zahtjev, pobijano rješenje i ostale priloge u spisima predmeta, na osnovu člana 39. ZUS, ovaj sud odlučuje kao u izreci iz sljedećih razloga:

Iz podataka spisa predmeta proizlazi da je upravni postupak pokrenut po zahtjevu zainteresovanog lica „S.“ a.d. B. od 31. avgusta 2016. godine, kojim traži utvrđivanje prava svojine na osnovu člana 324. Zakona o stvarnim pravima („Službeni glasnik Republike Srpske”, broj: 124/08, 58/09, 95/11, 60/15 i 107/19, u daljem tekstu: ZSP), na zemljištu označenom kao k.č. br. 106/16 i k.č. br. 106/11, upisane u zk. ul. br. 53 k.o. B.. Stranku u upravnom postupku, Grad B., zastupao je zastupnik po zakonu Pravobranilaštvo Republike Srpske, Sjedište zamjenika pravobranioca B.. Tužbu je podnijelo Pravobranilaštvo Republike Srpske, samostalno, na osnovu člana 2. stav 3. ZUS. Pobijanim rješenjem se tužba odbacuje, kao izjavljena od neovlašćenog lica.

Pobijano rješenje nije pravilno i na zakonu zasnovano.

Odredbom člana 2. stav 3. ZUS, propisano je da upravni spor može pokrenuti i nadležni pravobranilac kada je upravnim aktom povrijeđen zakon na štetu Republike Srpske, grada ili opštine kojeg on po zakonu zastupa, kao i u drugim slučajevima određenim zakonom.

Iz navedene odredbe proizlazi da pravobranilac može da bude tužilac u upravnom sporu kada je upravnim aktom povrijeđen zakon na štetu Republike Srpske, grada ili opštine koje on po zakonu zastupa, kao i u drugim slučajevima određenim zakonom. Po ovoj odredbi pravobranilac ima položaj stranke, a ne zastupnika po zakonu i pojavljuje se u ulozi zaštitnika određenog subjekta kojeg zastupa po zakonu.

Pravobranilac u upravnom sporu ima ovlašćenje da nastupa kao zastupnik po zakonu subjekata koje zastupa po zakonu kada su povrijeđena njihova prava, a i da nastupa kao samostalni organ, jer mu to pravo daje član 2. stav 3. ZUS.

Nije pravilno pozivanje nižestepenog suda na stav iznesen u presudi Vrhovnog suda Republike Srpske, broj: 11 0 U 028308 22 Uvp od 31. maja 2023. godine. Radi se o drugačijoj pravnoj situaciji, jer je tužbu podnijela Republika Srpska, putem Pravobranilaštva Republike Srpske, a zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke podnijelo Pravobranilaštvo, kao samostalni organ, što je protivno članu 35. stav 1. ZUS, pa je zahtjev odbačen kao podnesen od neovlašćenog lica, jer Pravobranilaštvo nije bilo tužilac u upravnom sporu i nije moglo samostalno podnijeti zahtjev za vanredno preispitivanje presude.

Slijedom prednjeg, sud je odbacujući tužbu protiv osporenog akta nezakonito postupio, čime je povrijedio prava tužioca, pa je pobijanim rješenjem ostvaren razlog nezakonitosti iz člana 35. stav 2. ZUS, zbog čega se, na osnovu člana 40. stav 1. i 3. istog zakona, zahtjev uvažava, rješenje ukida i predmet vraća sudu na ponovni postupak i odlučivanje.

Zapisničar
Nataša Božić

Predsjednik vijeća
Edina Čupeljić

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Ačić